

VALVOMATON KOPIO

YYOTo 001 Jätteiden lajittelu Tornion tehtaat

Tämä ohje koskee metallien ja pienjätteiden syntypaikkalajittelua (vaaralliset jätteet, puu, paperi/pahvi, energiajäte ja kaatopaikkajäte) ja muita erilliskerättäviä jättejakeita (mm. biojäte, sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, betoni, asfaltti, kiviainekset).

1. Metallien ja jätteiden syntypaikkalajittelu

Lajittelulla vähennetään jätteiden haitallisia ympäristövaikutuksia, pienennetään jätehuollon kustannuksia ja parannetaan jätteiden kierrätystä. Osastot vastaavat jäteastioiden riittävydestä, minkä lisäksi he huolehtivat lajittelun yleisestä toimivuudesta alueellaan. Lisää jäteastioita voi tilata L&T:n yhteyshenkilöltä Heikki Herrala p. 050 069 6396.

Yhdyskuntajätteeseen rinnastettavat jakeet lajitellaan tehdasalueella eri jättejakeisiin, minkä lisäksi metallit kerätään erikseen hyödynnettäväksi. Vuoden 2016 alussa aloitettiin biojätteen keräys tauko- ja ruokailutiloista.

METALLIEN JA JÄTTEIDEN LAJITTELUOHJE

METALLIT, sininen väri

- Ruostumaton kiertoromu
  - Haponkestävä kiertoromu
  - Musta romu
  - Muut metalliromut (alumiini, kupari, messinki, pronssi yms.)
- Eri metalliromut omiin astioihinsa

VAARALLISET JÄTTEET, punainen väri

- Voiteluöljy
  - Öljyvesiseokset
  - Liuotinjätteet
  - Kiinteät ja pastamaiset öljyiset jätteet
  - Maalit, painovärit, lakat, vernissat, liimat ja vahat
  - Jäähdytinnesteet
  - Kytkin- ja jarrunesteet
  - Hapot
  - Emäkset
  - Romuakut
  - Paristojäte
  - Elohopeapurkauslamput ja loisteputket
  - Aerosolipullot
- Kaikki em. ongelmajätteet omiin kierrätysastioihinsa

ENERGIAJAE, oranssi väri

- Muovit (ei PVC)
- Likaiset pahvit ja paperit
- Muovitetut pahvit
- Styroksi
- Paperipyyhkeet
- Muoviset kypärät
- Suursäkit

PUUJÄTE, keltainen väri

- Polttopuuksi kelpaava kyllästämätön puujäte vaihtolavoille

KIERRÄTSPAPERI JA -PAHVI, vihreä väri

- Ruskea kuitu: pahvit, kartongit ja voimaperit pahvihäkkiin
- Konttoripaperit niitteineen, lehdet, mainokset, kirjekuoret (myös ikkunalliset), kirjat kansineen ja konttoripahvit (mm. lehtiöiden taustat), vihreisiin kierrätysastioihin
- Älä laita kierrätysastioihin: märkää tai likaista paperia, pehmopaperia, alumiinipaperia, ruskeita paperikasseja, kartonkitölkkejä ym. pakkauksia ja muita papereille vieraita aineita

KAATOPAIKKAJÄTE, harmaa väri

- Ei ongelmajätteitä
- Ei metalleja
- Ei puuta
- Ei paperia eikä pahvia

BIOJÄTE, ruskea väri

- *Elintarvikkeet*
- *Suodatinpussit poroineen*
- *Talouspaperit ja paperiset lautasliinat*
- *Muut kompostoituvat jätteet*

Lisätietoja jätteiden lajittelusta löytyy ympäristöjärjestelmästä!

Metallit

Teräs- ja rautaromu

Kaikki sisäinen teräs- ja rautaromu tulee tuoda terässulaton raaka-ainevastaanoton kautta. Raaka-ainevastaanotto tarkastaa soveltuuko romu käyttöön vai ei. Vastaanotosta ohjeistetaan myös oikea purkupaikka ja opastetaan tarvittaessa kuorman punnitus. Raaka-ainevastaanotto sijaitsee terässulaton länsipuolella, ovi P191 ja on avoinna arkisin klo 6.00-21.30 (p.3136, 040 712 0271). Muina aikoina sisäistä romua ei saa tuoda raaka-ainevastoihin, koska romua ei saa toimittaa ilman vastaanottotarkastusta ja ohjetta purkupaikasta.

Romun maksimipalakoko on 1,5 m x 0,5 m x 0,5 m. Ylisuuret teräkset siirretään polttoleikkaukseen terässulaton ohjeistamaan paikkaan. Tehtaalla suoritettavat purkutyöt ohjeistetaan tapauskohtaisesti. Työ tehdään joko Outokummun omana työnä tai ulkopuolisen urakoitsijan toimesta, joka ohjeistetaan urakkasopimuksessa. Osastolla purku/saneeraus/kunnossapito/jne. -työstä vastaava henkilö huolehtii asianmukaisen ohjeistuksen myös kohteesta ylijäävien materiaalin lajitteluun.

Kupari- ja alumiinijäte (kaapelit, kaapelihyllyt yms.)

Kupari- ja alumiiniromulle on erilliset keräilyastiat osastojen sähkökorjaamoiden yhteydessä. Astioiden täytyttyä sähkökorjaamon työnjohtaja huolehtii, että osastoastia tyhjenetään tehtaassa keräyspisteeseen, joka sijaitsee kylmävalssaamon länsipäässä (kts.kartta alla). Tyhjennyksestä vastaa trukki (p.5900).

Suuremmat kupari- ja alumiiniromukappaleet toimitetaan suoraan keräyspisteeseen.

Purkutyöpisteeseen tilataan siirtolava L&T:n yhteyshenkilöltä p.050 069 6396 tai L&T:n tuotantopäälliköltä (puh. 0500 683 880). Purkutyötä valvova työnjohtaja vastaa romujen toimittamisesta oikeaan paikkaan.

Keräyspisteeseen toimitettujen jätteiden tyhjentämisestä vastaa L&T.

Vaaralliset jätteet

Vaaralliset jätteet (ent. ongelmajätteet) ovat jätejakeita, jotka ominaisuutensa takia voivat aiheuttaa erityistä haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Vaaralliset jätteet on pidettävä erillään muista jätejakeista ja ne on välivarastoitava osastoilla erillisissä, selvästi merkityissä keräilyastioissa. Keräilyastioista vaaralliset jätteet on toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jolla on toiminnan edellyttämät asianmukaiset luvat.

Tehtaiden toiminnassa syntyviä tyypillisiä vaarallisia jätteitä ovat mm. jäteöljyt, öljypitoiset jätteet, aerosolipullot, kemikaalijätteet, akut ja loisteputket jne.

Vaarallisiin jätteisiin liittyvissä asioissa yhteyshenkilönä toimii tehdaspalveluiden rakennus- ja sopimustöiden valvoja (p. 040 843 5095).

Energiajäte, polttokelpoinen jäte

Energiajakeeksi kelpaavat jätteet, joita ei voi kierrättää materiaalina, mutta jotka voidaan käyttää hyödyksi energian tuotannossa. Energiajäte kerätään astioihin ja puristimiin, jotka on merkitty oransseilla energiajätetarroilla.

Energiajakeeksi kelpaavat mm. pakkausmuovit, likaantuneet pahvit, styroksi, paperipyyhkeet ja muovi (ei PVC). Energiajäte on pidettävä erillään muista jätejakeista, jotta sen hyödyntäminen myöhemmin onnistuu.

Puujäte

Polttopuuksi kelpaava kyllästämätön jätetäpuu kerätään erillisille jätetäpuuvaihtolavoille ja -kontteihin. Kontit ja lavat tyhjenetään tehdasalueella sijaitsevalle merkitylle ("jätetäpuutavaraa") keräyspaikalle. Puujäte toimitetaan hyödynnettäväksi energiantuotannossa. Yhteyshenkilönä ympäristöinsinööri (p.040 516 8744).

HUOM! Kierrätyskelpoiset ehjät kuormalavat kerätään puukonttien viereen, josta ne toimitetaan uudelleen käyttöön kuormalavoina.

Kyllästetty puutavara toimitetaan Caverionin tukikohdan pihalla sijaitsevaan keräyspisteeseen.

Paperi ja pahvi

Paperinkeräyslaatikoihin

- konttoripaperit ja -pahvit (niitteineen)
- lehdet, mainokset
- silputut paperit säkeissään
- kirjat kansineen

Pahvihäkkeihin

- pahvilaatikot
- ruskea kartonki
- voimapaperi
- aaltopahvi

Etikettejä, teippejä tai hakasia ei tarvitse poistaa

Paperin ja pahvin joukkoon ei kuulu

- märkä tai likainen paperi/pahvi
- muovi
- pehmopaperi: talous- ja WC-paperi
- alumiinipaperi, vahattu paperi
- folioidut pakkaukset, nestepakkauskartonki
- styroksi
- muut paperille tai pahville vieraat aineet

Paperi ja pahvi toimitetaan hyödynnettäväksi.

Kylmävalssaamalla syntyvä öljyinen välipaperijäte kerätään erillisiin, välipaperille tarkoitettuihin keräilyastioihin.

Kaatopaikkajäte

Kaatopaikkajäteastioihin kuuluvat muut kuin edellä mainitut jätejakeet. Kaatopaikkajätettä ovat esim. PVC-muovit (esim. muovikansiot ja -taskut, vanhat putket), turvakengät, kaikki suojakäsineet ja hanskat, lasikuitu, palomatot ja pressut. Kaatopaikkajäte toimitetaan Tornion kaupungin Jäkälän jätteenkäsittelylaitokseen loppusijoitettavaksi.

2. Muut erilliskerättävät jätejakeet

Biojäte

Tehdasruokaloissa, valvomoissa ja taukotiloissa biojäte lajitellaan erilleen kaatopaikka- ja energiajätteestä. Biojäteastioihin lajitellaan ruoantähteiden lisäksi paperiset lautasliinat. Muu ruokailun yhteydessä syntyvä jäte on sekajätettä (muovit, jogurtti-, mehu- ja maitopurkit). Biojäte toimitetaan kompostoitavaksi Tornion kaupungin Jäkälän jätteenkäsittelylaitokseen. L&T Oy raportoi jättemäärät kuukausittain.

Välipaperi

Kylmävalssaamalla syntyvä öljyinen välipaperijäte kerätään erillisiin keräysastioihin ja toimitetaan kierrätettäväksi materiaalina. L&T Oy raportoi määrät kuukausittain.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu (SER)

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromua ovat käytöstä poistetut kodinkoneet, tietotekniset laitteet, kuluttajaelektronikka, sähkö- ja elektroniikkatyökalut sekä tietyt tarkkailu- ja valvontalaitteet, mm. :

- kylmälaitteet, pesukoneet, sähköliedet ja -uunit, mikroaaltouunit, pölynimurit
- sähköiset lämpöpatterit, ilmastointilaitteet
- ATK-laitteet, kopiokoneet, sähkökirjoituskoneet, laskimet, puhelimet
- radiot, televisiot, kamerat, nauhurit
- sähköporat, -sahat ja muut vastaavat työkalut
- paloilmaisimet, termostaatit
- sähköiset mittaus-, punnitus- ja säätölaitteet sekä valvonta- ja ohjauslaitteet

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräilypiste on kylmävalssaamon länsipäässä (kts.kartta). Keräilypisteestä romu toimitetaan käsiteltäväksi laitokselle, jossa laitteista erotetaan haitalliset aineet hyödyntämiskelpoisen materiaalin joukosta.

Betoni ja asfaltti

Betoni- ja asfalttijätteet kerätään työkohteissa erilliselle vaihtolavalle, joka tilataan L&T:n tuotantopäälliköltä (puh. 0500 683 880). L&T järjestää myös lavojen tyhjentämisen välivarastointialueelle, josta betoni ja asfaltti toimitetaan myöhemmin murskattuna hyöty käyttöön maarakentamiskohteisiin. Jätteet on punnittava ennen välivarastointia.

Maa- ja kiviainekset

TEPA/Infra (vastuuhenkilönä rakennuttajainsinööri) määrittelee maa- ja kiviainesten sijoituspaikat tehdasalueella. TEPA/Infra informoi sijoituspaikoista osastoja, s uunnittelutoimistoa ja projektiorganisaatioita.

Työn valvojat ja tekniset palvelut rakennus- ja sopimustöiden valvoja vastaavat sijoituspaikkojen valvonnasta (alueelle saa viedä vain ko. ainesta). Kun alue täyttyy, asiasta tehdään ilmoitusTEPA/Infra vastuuhenkilöille ja he määrittävät uuden sijoituspaikan. Tekniset palvelut rakennus- ja sopimustöiden valvoja vastaa sijoituspaikkojen jälkihoidosta.

Liite:

Karttakierrätyspisteen sijaintipaikka.

Kierrätyspiste1.jpg

HUOM. Tämä ohje toimitettava aina tiedoksi Niina Kostianderille muokkauksen jälkeen

English version YYoTO 001

Laatija:	Jaana Vaara	Koodi:	YYOTo 001	Versio:	12 / 27.11.2018
Tarkastettu:	Juha Kekalainen	Voimassa:	27.11.2018 -		
Hyväksytty:	Erkki Niska				
Sis.luettelo:	03 Yleiset ympäristönsuojeluohjeet paikkakunnittain\Tornion tehtaat\Jätehuolto				
Prosessi:	Ympäristöhallinto				
Viitestandardi:	4.4.6 Toiminnan ohjaus				